

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan, izvemši ponedeljke in dneve po praznikih, ter velja po pošti prejemati, za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gold., za pol leta 8 gold., za četrt leta 4 gold. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gold., za četrt leta 3 gold. 30 kr., za en mesec 1 gold. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kraje. za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele za celo leto 20 gold., za pol leta 10 gold. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijake velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gold. 50 kr., po pošti prejemati za četrt leta 3 gold. — Za oznanila se plačuje od četiristopne petit-vrste 6 kr. če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr. če se dvakrat in 4 kr. če se tri- ali večkrat tiska. Vsakokrat se plača štempelj za 30 kr.

Dopisi naj se izvole frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani na celovski cesti v Tavčarjevi hiši „Hotel Evropa“. Opraviništvo, na katero naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila t. j. administrativne reči, je v „Narodni tiskarni“ v Tavčarjevi hiši.

Črna gora.

Tretja samostalna slovanska država, junaška Črna gora, pripravlja in orožuje se na krvavi boj za svobodo jugoslovansko. Isto tako pak se ob enem baš zdaj pripravlja velik korak storiti na kulturnem polju. Dobila bode svojega Likurga ali Solona, svojega postavodajalca, kateri jej bodo spisal nov zakonik. Črnogorska vlada se je namreč — kakor beremo v ruskih in srbskih novinah — obrnila na prijateljsko rusko vlado s prošnjo, naj jej da slavnega znatelja slovanskega prava dr. Bogišića, profesorja na odeskem vseučilišču, da pride v Cetinje in sestavi Črnogorcem državni zakonik.

Ne bode morda vsem našim bralcem znano, da Črnogorci do zdaj nemajo pisanih zakonov, temuč sodilo in upravljalo se je dozdaj po starih običajih, starih navadah in po tradicijah, kakor so šle od roda do roda. Bilo je dakle samo ustno pravo. Pred Kosovim že so Srbi imeli svoj „carja Dušana zakonik“; potem ko jih je veliki Miloš osvobodil, ustvarili so si zopet redne sodne razmere po novem svetu. A Črna gora, ta slovanska državica, ki je živ dokaz, kaj more storiti mala ali junaška sila za narodno svobodo, ta slovanska oaza, ki je bila dolgo in dolgo po Kosovem edina tolažba Srbom pod turškim jarmom vzdihajočim — nij imela časa pečati se s knjigo. Stoprv ko je modri črnogorski vladika Danilo svoje duhovensko dostojanstvo proč vrgel in se na svetno stališče postavil, ko je za današnji čas nerabljivi teokratizem zamenil za svetovno vlast, začela se je tudi doba prosvete. Od onega časa so se začele šole delati in so se uveli vsi mogoči kulturniboljški. Z zakoni bode zdaj tudi sodska reforma uvedena.

Ruski minister narodnega prosvetčenja je Bogišiću ne samo rad dal odpust, temuč izrekel, da je želja ruske vlade, da bode „bratskemu narodu črnogorskemu“ v tej stvari v korist. Bogišić je odpotoval te dni skozi Trst v Benedke, da tam prostudira neke slovanske rokopise in se bode potem napotil v Črnogoro, kjer misli dalje časa med narodom živeti, da spozna vse pravne običaje naroda. Nalog bode imel težek, ker tu ne bode veljalo tuje zakone prevesti in uvesti, temuč vse zgraditi na slovanski podlogi, ter naravi in osebitosti slovanskega naroda primerno.

Da ima Črnagora v zvezi prihodnjih slovanskih držav lepo bodočnost, o tem nij dvomiti, ker ona po narurni legi dominira nad Arbanijo, Hercegovino in Boko kotorsko. Že italijanski zgodovinar Kantu jej zaradi tega prorokuje veliko bodočnost.

Da se tej bodočnosti primerno in povse pravilno obnaša črnogorska vlada, kaže baš to, da dela za vojno moč in kulturni napre-

dek narodov. A ne samo to. Celo Srbstvo in celo Jugoslovanstvo priznava, da je knez Nikola med jugoslovanskimi najbolj zaslužen mož glede vseslovanskega programa. On je vedno vzdrževal najsrčnije zveze z Rusijo, in da se Srbstvo more zanašati na rusko pomoč, to je on učinil. Da ga je vodilo zmirom rodoljubje, ne pa čestilamost in sebičnost, temu dokaz je njegovo pravilno obnašanje po ubijstvu srbskega knjeza, in njegov nekdanjši dogovor s tem knezom Mihajlom o osvoboditvi Srbstva. Ravno zavoljo tega pak je on med srbskimi mogotci obče priljubljen in valjda ima najmenj sovražnikov in največ priznanja tudi zunaj svoje države.

Da se moremo mi Slovenci, čijih narodna stvar in narodna bodočnost je poleg naše domače vztrajne in žilave delavnosti največ od prospeha in mogočnega vzrastka drugega Slovanstva odvisna, tega veseliti, ter da nam morejo vse, tudi manjše vesele prikazni v slovanskem svetu v spodbujajo biti — tega nam pač nij treba poudarjati.

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 14. marca.

Federalistični kongres na Dunaji, o katerem so poročali naši telegrami, ima imenitno nalogo ne samo da se zedini o daljnem postopanju federalistov napram volilni reformi, ampak da si tudi ustvarja strogejšo strankino organizacijo, nego je bila dosedaj. Znamenito je, da se tudi grof Hohenwart udeležuje teh posvetov in s tem zopet stopi v dejanje. Ako se spominjamo, da je grof Hohenwart nedavno imel na Dunaji posvetovanje z ogerskim baronom Senyey-em, voditeljem tamošnje konservativne stranke, nij dvomiti, da bode nasproti predzrni posiljenosti ustavovercev tudi federalistična stranka vse sile napela; pristop Poljakov pa jej daje zdatno pomoč in upanje končne zmage. Ustavovernim listom pride ta shod baš sedaj prav neugoden. „N. F. P.“ nad njem razliva ves svoj žolč, ter misli s surovim posmehovanjem zbranih voditeljev federalistične stranke jemati shodu svojo veljavo. Po mnenji „N. F. P.“ hote federalisti sedanje ministerstvo odstraniti (vsakako!) in na njegovo mesto postaviti federalistično-fevdalno-ultramontansko ministerstvo, ter tako vpeljavo direktnih volitev nemogočo storiti. Glava tega ministerstva bi baje bil grof Falkenhayn.

V **državnem zboru** je dr. Roser ponavljal svoj predlog, da vlada naj loto odpravi. Zbor je sklenil, vladi to priporočati; vlada pa, zlasti finančni minister pravi, da ima dobro voljo, pa od te do dejanja je še daleč. In vendar požira loto samo denar ubogih in je iz narodno-gospodarskega in iz npravstvenega ozira že zdavnaj obsojeno in v mnogih deželah že tudi odpravljeno.

Gospodska zbornica je sklenila, volilno reformo in volilni red za državni zbor

posebnemu odseku izročiti in je potem volila ta odsek.

Na **Vorarlberškem** se bodo v malo dneh vršile direktne volitve. V kmetskih občinah so po veliki večini konservativni volivni močje izvoljeni. Konservativna kandidata za kmetske skupine sta Weiss-Starkenfels in dr. Oelz.

Srbski cerkveni kongres se bode skoraž sklical, ter bode imel voliti novega patrijarha. Magjarsko-vladni listi upajo, ka bode v tem kongresu vladna stranka večino imela, ker se bo volitev po starem terezijanskem deklaratoriji vršila. Mi pa smo prepričani, da, kakor v vse dosedanje, bodo tudi v predstoječi kongres Srbi volili narodne zastopnike in ne magjarske smeti!

Vnanje države.

Iz **Belgrada** se češkemu „Pokroku“ piše: „Kakor čujemo, se prikazujejo ravno taka pomenljiva znamenja, kakor pred smrtjo kneza Mihajla. Našemu mlademu knezu se pošiljajo brezimna pisma, o katerih obsegu se sicer nič ne pove, a z lic osob, ki knezu najbližje stoje, se nič dobrega ne bere. Knez izide na teden komaj enkrat, navadno zmirom v društvu ministra Ristića.“ — Upamo, da bode naš belgradski dopisnik to stvar osvetil, ali celo dementiral. Da pa bi bila nova zmešnjava v Srbiji magjarskim in turškim politikarjem po volji, o tem ne dvomimo.

Francoski minister vnanjih zadev Remusat je 10 t. m. poslal španjskemu poslancu v Parizu Olozagi noto, v kateri obširno odgovarja na Castelarjevo spomenico. Nota je jako simpatična za Španijo. Remusat pravi, da francoska vlada s sočutjem gleda prizadevanje Španjcev za izboljšanje svojih ustavnih naprav, dalje vošči, da bi Španija uživala enkrat dobroto vednega svobodnega razvoja, ter zagotavlja, da bode Francoska vestno varovala meje.

Pariški listi pišejo da Prusi ne bodo še tako hitro zapustili francoske dežele kakor se sploh misli. Pravo poganjanje zaradi tega se more še le po izplačanju četrte milijarde začeti, kar bode še le maja ali junija meseca. Se ve da ostanejo potem še Prusi v Belfortu, dotlej pa menda tudi narodna skupščina še ostane. Pariška apelativna sodnija priznava družbi sueškega vodovoda pravico, odmerjati tarife po velikosti lađij. S tem je razsodba trgovinske sodnije v tej zadevi uničena.

V narodni skupščini so Guirand z desne, Francien s skrajne desnice in Louis Blanc govorili proti zadnjemu členu nasvetov odseka trideseterib. Posvetovanje se še nadaljuje.

Španjski predsednik vlade Figueras je že došel v Barcelono, kjer ga je narod navdušeno sprejel. Opozicija radikalcev v narodni skupščini je uničena. Ker so videli, da se sedajna vlada trdno drži, in da ima za soboj narod, so se večidel udali, le kakih 60, med njimi nekdanji predsednik senata, Figuerola, so glasovali proti vladnemu predlogu o razidu sedajne narodne skupščine. Vlada bode imela sedaj mir pred njimi do prihodnjih volitev, ki bodo 10. aprila. Čete Karlistov pod glavnim vodjem Daregarayem, 2000 mož močne, so bile pri Monrealu v Navari tepeni. Mnogo jih je bežalo čez mejo na Francosko.

Nemški državni zbor se je sešel 12. t. m. Odprl ga je cesar Wilhelm sam s prestolnim govorom, v katerem pravi, da se bodo predložili državnemu zboru vladni predlogi zaradi nemških trdnjav, katere bodo zvišale državno moč, dalje zaradi odškodovanja v francoski vojski pohabljenih, in sorodovincev tistih, ki so pali, iz vojne odškodnine, dalje zaradi pomnoženja državnega brodogradništva. Dalje se bode državnemu zboru predložila občna vojaška postava, da se vojna moč narodova vzviša kar se da, zaradi katere nas celi svet zavida, (?) in katera je porok za to, da Nemčija v miru uživa svoja duševna in materijalna dobra, dalje postava zaradi dolžnosti dežele v vojnem slučaju, zaradi zboljšanja plač uradnikom in oficirjem, zaradi prenaredbe denarstva in pošt, zaradi odprave olnega davka, zaradi pogodbe s Francosko, iz katere je razvidno, da so Francozi veliko preje plačali, nego je bilo izgovorjeno. Zupanje, katero je bilo izrečeno v lanskem prestolnem govoru zaradi razvitja notranjih razmer Francoske v smislu pomirjenja in gospodarskega napredka, nas nij goljufalo, zato menda nij daleč trenotek, ko bode mogoče popolnoma vzeti našo posadko iz Francoskega dosti prej kakor se je mislilo. Končno izreka, da živi Pruska v prijateljskih razmerah z vsemi vnanjimi državami, katere so se po shodu z vladarji mogočih sosednjih držav v Berlinu še bolj utrdile, in katere si bode tudi v prihodnje ohraniti prizadeval. — Vidi se iz tega, da bo državni zbor imel mnogo opraviti, predno vse vladne predloge reši. Se ve da si lahko mnogo dela prihrani, ako vladne predloge kar sprejme, ker opozicije ta tako ne bode trpela, kakor se to iz njenega obnašanja v zadevi Wagenerja in zadnjič v gospodski zbornici lahko vidi.

Berolinska „Prov. Corr.“ prinaša članek, v katerem pravi, da je postopanje nadškofa Ledohovskega v vprašanji zaradi učenega jezika na srednjih šolah v Poznanji upor proti vladi, ter šuntanje uradnikov in podložnih k nepokorščini. Vlada bode zaradi tega skrbela, da se njeni ukazi kljub škofovskim naredbam izvrše. — Tedaj zopet nemčevanje z silo. Ker je omenjeni list v zvezi z vlado, se sploh misli, da bode ta postopala takoj proti Ledohovskemu po §. 110 pruske kazenske postave, ki odločuje za enaki slučaj 500 tolarjev globe ali pa dveletno ječo. Zoper glasovitega Wagenerja se bo vendar začela disciplinarna preiskava, ker je preiskovalna komisija našla veliko reči, ki njega zelo kompromitirajo. Izpuščen je zaradi tega že iz službe. S tem so obsojeni tudi njegovi mogočni prijatelji.

Angleška zbornica poslancev je v nočni seji 12. marca zavrgla vladni predlog zaradi irskih vseučilišč z 282 proti 272 glasovom. Ministerstva predsednik Gladstone pravi, da je izid resen, ter nasvetuje, da se zborovanje odloži, kar se tudi sklene. Sklepa se iz tega, da bode ministerstvo odstopilo, ker bi bilo razpuščenje zbornice proti parlamentarnemu običaju, ker je voljena pod sedanjim ministerstvom. Angleška vlada bode vsem udom genevskega sodišča poslala darila v vrednosti do 1200 funtov šterlingov.

Na Turškem so zopet nekateri ministri premenjeni. Khalil Šerif Paša, do sedaj minister vnanjih zadev, pride zopet za poslanca na Dunaj, na njegovo mesto pride Savfet Paša. Znani Mithad Paša bode minister pravosodja in Rušdi Paša minister za javna dela.

Angleška vlada na vso moč ugaja Turkom, ker ji rabijo kot sredstvo proti Rusiji, katere se v svoji tesnosrčni trgovski politiki boji, in vsled tega vsacega konzula na Turškem domu pokliče, ako nij turškim pašem po volji, kakor se je to zgodilo Burtonu, kateri je za vednost tako zaslužen, ker se je v Damasku potegoval za pravice ondotnih kristijanov, in se zaradi tega ondotnemu paši zameril. Vendar se nahajajo še poštenjaki med njimi, ki odkrivajo gujilobo turške uprave. Tako poroča g. Holmes, angleški konzul v Bosni, stvari, ki bi bile pripravne odpreti tudi

onim ljudem v Avstriji, kateri vse nemire na Turškem pripisujejo panslavističnim agitacijam. G. Holmes opisuje žalostno stanje v Bosni in Hercegovini in pravi med drugim:

„Turška vlada je objavila pred nekaj leti, da hoče napraviti po vsem cesarstvu vožne ceste. Pa to je bila le pretveza, da je izmolzla iz ljudstva denar, ki se je porabil za druge reči. Med tem ko se je pogosto nabralo zadosti denarja, se nij zgodilo za ceste čisto nič, ali pa le toliko, da se je omenjena pretveza nekoliko pokrila. Še to, kar se je delalo, nij za nobeno rabo, in je le v stani, prepričati svet o popolni nesposobnosti turške uprave. V Bosni je še to, kar se je storilo, vse v razpadu, tako važni most glavne ceste čez vodo Ursulo, katerega je voda odnesla že leta 1870, še sedaj nij napravljen. Vlada pošilja svoje paše, kateri se pa kmalu zopet domu pokličejo, da se preveče ne udomačijo v deželi, zato pa tačas toliko bolj derejo ubogi narod“. Tako Holmes. Na to poročilo bo skoraj kmalu poklican domu.

Dopisi.

Iz Kranja 12. marca. [Izv. dopis.] (Beseda. Domači prepir. Gorenjska hranilnica.) V nedeljo 9. t. m. se je v tukajšnji čitalnici predstavljala vesela igra „I. II. in III. poglavje.“ Smemo reči, da je bil ta večer zaradi posebno dobre gledališčne predstave in obilnega udeleževanja eden najlepših v tekočem letu. Na glasoviru ste izvrstno igrali gospodični Franja in Katinka Jugovic. V igri pa gre prva hvala gospodičnam Pučnikovi in F. Jugovičevi in Pirčevi. — V naši čitalnici se je zavoljo prave malenkosti vnel domači prepir, pa upamo, da se bodo stranke zopet pomirile. Ako bi pa kdo izmed naših tako zaslepljen bil, iz osobne mrznje proti čitalnici agitovati, bi nas prisilil, celo stvar objaviti in pojasniti. — Kavcija za našo gorenjsko hranilnico se je vendar enkrat odposlala v Ljubljano in sedaj nij nobenega zadržka, da ta za Gorenjsko silno potrebni denarni zavod začneja svoje blagonsno delovanje.

Iz ptujske okolice 8. marca. [Izv. dop.] Pisalo, svarilo in opominjalo se je že mnogokrat o premalem spoštovanji naščine, od strani slovenske gospode. Čas je že vendar, da bi pokazali svetu, ka spoštujemo in čestimo mili nam slovenski jezik, in sicer s tem, da ga rabimo. Kaj je uzrok, ka naše prosto ljudstvo toliko brepeni po nemščini, tožeče, ka so sedanje škole slabeje od starih, v katerih se je bolj nemško učilo; kaj je uzrok, ka nekateri stariši še žrtvovati hočejo, da bi se sinek vsaj toliko nemški naučil, ka bi ga ne mogel kdo po nemško prodati? — Uzrok je iskati v tem, da je ljudstvo čulo vedno gospode samo tujstvo govoriti, in ka je le tisti pred gospodi kako veljavnost imel, kateri je nemški znal. Tujci in nemškutarji pa hočejo iz tega sklepati, da naš narod nema ljubezni do svojega jezika, ter se nam zaradi tega posmehujejo. Slovenski gospodje! rabite naščino med soboj, ne sramujte se je tudi takrat rabiti, ako vas „pavri“ slišijo. Slovensko prosto ljudstvo bo, videč da gospoda slovenščino čisla, gotovo jo tudi čislalo in ne bo toliko tujščine slavilo. — Pridši kot dijak v počitnicah na dom, pravil mi je kmet, ka je v Slatini čul „velike“ gospode slovenski „gučati.“ Rekel je: „Tak so lepo gučali, in tak se mi je veselo zdelo, ka so mi solze v oči prišle.“ Iz tega vidite tedaj, kak veselo se prostemu

človeku zdi, ako sliši gospode v svojem jeziku govoriti, in da je do želje po nemščini naše ljudstvo po nedolžnem prišlo. Žalibog, ka se še med slovenskimi gospodi toliko nemščine rabi; ka se po čitalnicah rado nemški občuje. Očitano se mi bo, da je to terjanje prenapeto, jaz ne mislim s temi vrsticami nemščine proklinjati — kakor se nasprotno s slovenščino rado stori, — nego opominjati slov. gospode, materinščino v večji česti imeti, da bo jo tudi nasprotnik častiti moral. Tudi gg. dijakom besedico. Bivši pred nekoliko tedni v Gradci, slišal sem po ulicah se sprehajaje mnogo hrvatskega golčca. Ne morebiti samo od hrvatskih vojakov, koji so v Gradci, ampak od učečih se mladih gospodov. Vprašal sem pozneje slovenskega dijaka, kako-li da se tako malo, ali skoraj nič slovenščine ne sliši v Gradci, mi je ta rekel, ka slovenski dijaki rajši — nemški govoré!

Iz Maribora 13. marca. [Izv. dop.] (Okrožna sodnija. — Brandstetter-Seidl. — Vinotržstvo.) Gorka želja Mariborčanov se bode vendar dopolnila; v kratkem dobimo okrožno sodnijo, za mesto vsakako srečna pridobitev. Visoki črkar je te dni kupil veliko poslopje g. Schmiderer-ja za 170.000 gld., da v njem spravi okrožno sodnijo in sežida jetnišnico. Množilo se bode tedaj v našem mestu število c. k. uradnikov. Primanjkuje nam zdaj samo še oddelka c. k. namestnije, da smo glavna stolica slovenskega Štajerja. Za tako ločitev politične uprave pa naši nemški in nemškutarski Mariborčani nijso zavzeti, če prav sprevidijo veliki dobiček, ki bi iz tega mesta izviral.

G. Brandstetter-Seidl pa sedita v lesenjači na Dunaji ter tam dokazujeta svojo politično puhlost. Odkar sta kot ustanovnika velikega delniškega društva za trgovino z gospodarskimi pridelki velikansk fijaško učinila, sta bolj tiha postala. S kapitalom 4 milijonov bi se moralo to društvo ustanoviti in Frice-Seidl sta že sanjala od mastnih dividend, katere bi jim bile prav dobro došle. A kapitalisti so dobri računarji in previdni ljudje. Ta firma jim nij zadostovala, da bi se mozem à la Brandstetter — Seidl zaupalo toliko kapitala. Prvi ustanovniki so torej morali iz rok dati ali bolje iz rok vzeto jim je bilo poduzetje in slavna mariborska državna poslanca še v upravni odbor nijsta bila voljena. Žalosten konec vesele komedije. — Vinotržstvo zdaj nekako miruje. Večji vinotržci so si, kolikor se je dalo, napolnili svoje kleti in čakajo zdaj na kupce, katere pa visoke cene plašijo. Vreme je precej ugodno in se je prva kop že počela.

Domače stvari.

— (Vinorejna šola v Mariboru.) Novo šolsko leto na tej šoli se je pričenjalo s 1. marcom t. l. Deželne štipendije obdržé Janez Prelog, Franc Bučina, Karel Kotovic, in Ignac Šober; štipendije pa, ki so jih nekateri okrajni zastopi ustanovili, so dobili Alojzi Ivančič iz Sevnice, Štefan Stupar iz Ptuja, Martin Utičar iz Ormuža, Josip Wolf iz Maribora in Franc Slemensek iz Cmurka.

— (Iz Vranskega) se nam piše 12. marca: Naše šolsko poslopje nikakor ne zadostuje za veliko število šolarjev, zato je bila že pogosto izrečena želja, da se zida novo

šolsko poslopje, pa bali so se občinarji velikih stroškov. Zdaj pa je naš občinski odbor storil odločen korak in sklenil za popraviljenje in dozidanje šole kapital zajeti, ter ga v letnih obrokih odplačati, da nij treba na enkrat prevelike priklade na davke nalagati. Mi samo želimo, da se ta sklep dejansko izvrši.

— (Iz Ormuža) nam gospod Gesner piše, da mu je dopisnik iz Ormuža v št. 42 „Sl. N.“ krivico storil, ker on G. nij besede govoril, katere mu dopisnik podtika ter nij „slovenenfresser“, temuč „štuje vsaki narod in meri človeka po njegovi omiki“.

— (Štajerski deželni odbor) je okrajnemu odboru v Ormuži odbil prošnjo, da bi se cesta do kolodvora središčnega smatrala kot dovažna cesta kolodvorska in po tretjem delu iz deželne kase vzdrževala.

— (Strašna smrt.) Piše se nam: V okolici pri Ponkvi na Štajerskem je 7. tega m. poklical surovi in divji človek svojega hlapca v ta namen, da bi šla oba nekega posestnika ubiti, ker se mu je ta po njegovem mnenju zameril. Oborožena s poleni bližata grozeča se hiši, ulomita s silo vrata in nikakor se ne da ljuti hudobnež pogovoriti ter le žuga s pobojem. Ko napadenec vidi, da se z lepa ne ubrani, ustrelil posilneža s samokresom. Takoj zamaši hlapec svojemu gospodarju rano in ga nese na dom, kjer je drugi dan potem umrl. V življenji so se tega človeka bali tako, da so se mu izogibali, ako so le mogli in sedaj je takoj hudobni svet izustil, da bode morivec za svoje delo prejel 50 gl. darila.

— (Hudodelstvo.) Iz Celovca se poroča, da sta slovenska vojaka desetenik Mali 46. peš-polka in dragonec Lavrenčič 5. dragonskega polka, oba tam kot slušatelja pripravniške šole 47. peš-polka, 10. t. m. pod čudnimi slučajmi ubežala. Oba sta najela voznika na sprehod, in potem peljejo se po ljubljanski cesti. Čez nekaj časa pa terjata od voznika, naj odstopi in jima konje in voz prepusti. Ker fiaker s tem seveda nij bil zadovoljen, ga ona dva skoro do smrti pretepetata, potem ga zavlečeta od ceste in ležati pustita ter se s celo ropotijo odpeljeta. Žandarmerijski podčastnik je našel skoraj nezavedenega voznika krvavečega na rajhenberški cesti in se ga usmilil. Uzrok ubega utegne biti pri dragonci, ker so ga s tem kaznovali, da bi bil moral iti k polku vsled zanikarnosti, pri onem pa, ker so ga očitno pred drugimi svarili. — Mi o tej stvari čujemo, da so oba ubežnika in pobojnika že ujeli in v Ljubljano pripeljali.

— (Iz Trsta) se piše „Wandererju“ sledeče, za Slovence v okolici in v Trstu zanimivo razlaganje: Ako se po znanem načrtu uvede volilna reforma, upajo neki od Trsta več vladi prijaznih zastopnikov v državni zbor spraviti. Da bi to dosegli, so posebno četrti volilni razred tržaškega mesta in okolico ozirom volitev za državni zbor v en volilni razred zedinili. Četrti volilni razred je bil vedno najtežavnejši, ker je preveč pod uplivanjem tukajšne oligarhije. Iz tega razreda so korifeje te stranke prišle v mestno svetovalstvo — največ pa le zaradi tega, ker so sploh izmed 1226 volivcev tega razreda le 672 svoje glasove oddali. Če se je pa skoraj polovica volivcev upotrebljevanja svoje volilne pravice zdržala, bila je to vendar vladna krivda, katera nij razumela, pa-trijotične čute ljudstva gorke vzdržati. Vpraša

se, bode-li po združenji obeh volilnih razredov se posrečilo, enega vladi prijaznega zastopnika (!) v državni zbor spraviti? Pred letom 1867 bilo bi to vsakako verjetno, ker se je slovanska okolica po vladi prijaznem mišljenji odlikovala. Od tistega časa se je pa ponašanje okolice precej spremenilo. Posebno pa je temu uzrok prepuščenje teritorialnega vojaštva 1867. leta, in ko so leta 1869 bile volitve mestnih svetovalcev, nij bilo mogoče, med 2592 volivci iz okolice več kot 503 h glasovanju napotiti. Kako bode pri volitvi za državni zbor? Vsakako bi okolica, ki šteje 2592 volivcev, četrtemu volilnemu razredu mestnemu nasproti, ki ima le 1226 (in med temi je vendar tudi dosti Slovencev, ne? Ur.) prevladala in bi vprašanje mogla odločiti.

Razne vesti.

* (Zakopan zaklad.) O gradu landskronskem blizu Beljaka na Koroškem se pripoveduje, da je tam zakopan nezmeren zaklad še od časa reformacije. Zdaj se je v razvalinah tega gradu naselilo celo društvo ljudi iz Štajerskega, kateri kopajo po tem zakladu. Dozdaj še nijso ničesa našli. Neka žena iz Beljaka pa je mislila z molitvijo izvabiti zaklad, da se jej prikaže. Ona gre z dekle po noči v pusti grad, obe zlezeta v nizko klet, vžgeti svečo in začeti moliti. Naenkrat nekaj zašumi in pada z ropotom na ženski ter ugasne luč. Odluščil se je omet od stropa. Ženski pa zbežiti v največjem strahu; žena je neki vsled prestanega straha hudo zbolela in umrla in tudi dekla še zmirom boleha.

* (Solena kava.) Za časa dunajske razstave bode baje veljala mala porcija kave 20, a velika 24 kr. Ker se tudi vsa druga jedila v enaki meri dražijo, se nij bati da bi se obiskovalci preveč z debelo mošnjo iz Dunaja vračali!

* (Tudi na Dunaji krađejo.) Pred večerajšnem po noči so v hleve nekega pristava tatje prodrli in iz njih ukrali tri krave 450 gl. vredne, katere so odgnali, ne da bi bili domačini kaj slutili. Še le na polji zunaj pa so jih stražniki zapazili, gaunerji pa so krave pustili in srečno pete odnesli. Drži ga, da ne uide!

* (Doma je najboljše.) Pred nekimi dnevi so se z draždanskim osebnim vlakom pripeljali trije jako slabo izgledajoči popotniki v Prago; bili so pet let v Ameriki, pa se jim je stožilo po domovini, ter so zopet poiskali svoj rojstni kraj, Kutno goru, katerega menda ne bodo več zapustili, ker pravijo: povsod je dobro doma pa najboljše.

* (Deklice za možitev) se iščejo v novi Kaledoniji, kamor mnogo izseljencev iz Francoskega potuje, da kultivirajo rodovitno, pa še ne obdelano deželo. Ker pa so izseljenci večidel moški, kolonizacija pa se ne more vspešno razvijati brez rodbinskega življenja, je francoska vlada razposlala zanimivo okrožnico vsem prefektom, naj naznajo deklicam, ki bi se rade omožile, posebno takim, katere so v sirotinskih hišah, da se lahko na vladne stroške preseljujejo v novo Kaledonijo. Tam najdejo novo domovino in si ustanove svoje lastno ognjišče. Vlada takim izseljenkam ne samo preskrbi prosto prevažanje, stanovanje in hrano v koloniji, temuč jim daje še posebno doto in štiri hektare (sedem oralov) zemlje. Francozi so pač galantni, še celo njihovo ministerstvo skrbi za deklice, da se omože.

* (Pariško časnikarstvo.) Kar je Francoska tolike prekucije imela, se je oziroma vpliva in čitalnega kroga nekaterih časnikov tako veliko spremenilo, da utegne naslednje jako zanimati. Prvi med republikanskimi listi je „Rappel“ s 30.000 naročniki, „Republique Française“ (Gambetta) z

22.000, „Siecle“ s 15.000; „Radical“ z 10.000, „Constitution“ z 8000. Listi z zmerno republ. podlago so „National“, ki ima 12.000, „Soir“ 10.000, „Bien public“ 8000 itd. Odkrito bonapart. listov imata le „Ordre“ 8000 in „Pays“ 1500 naročnikov. Na čelu starih listov, ki so se pa od 1870. leta strašno zmanjšali, je še vedno „Liberte“ s 25.000 naročniki, potem „Patrie“, 8000, „France“ le 2500, „Constitutionell“ 2000 in še nekateri manjši. Edini „Temps“ se je pomnožil in ima 14.000 naročnikov. Med manj ali več orleanističnimi in fusijonističnimi listi so še na starem stališči „Journal des Debats“, 10.000 nar., „Journal de Paris“ 6000, „Français“ 3000, „Gazette de France“ 2500. Med lehkomišelnimi listi pa je še vedno „Figaro“ s 40.000 nar., prvi, „Gaulois“ 15.000, „Paris Journal“ proda vsak dan 8000 iztisov in „Evénement“ 5000.

Narodno-gospodarske stvari.

Ljubljansko močvirje.

(Dalje.)

Načrt omenja dalje neke glavne odtokove, po katerih je mah tako izvrstno osušen. Poglejmo si še te. Omenjeni kanali so prav za prav odtoki, po katerih se studenčnica bližnjih gora dela težavno pot do Ljubljance, v dolgih ovinkih, tako da pogosto čisto zastaja. Ti odtoki bi imeli bližnji svet osuševati, zato pa slavna komisija dovoljuje napravo mlinov, katerih jezovi vodo še bolj zadržujejo. Nekateri teh odtokov so bili nekoliko uravnani, pa tako neumno, da bi človek mislil, da komisija nikoli nij mislila na svoj namen. Znano je, da dvorni dekret od leta 1836 opominja, da bi se pri novih delih gledalo tudi na to, kako se bo voda napeljala. A kje vidimo od tega najmanjši sled? Nikjer, ker vodje omenjenih del, kakor se kaže, še pojma nima o umetnem napeljevanji vode. Poleg tega se pri volitvi članov omenjene komisije nij celo nič ozir jemalo na posestnike zemljišč na močvirji. Nobena občina nij v njej zastopana, razen mesta Ljubljane, ki ima pa le kakih 500 oralov sveta ondi. V ljublj. hranilnici leži še kakih 60.000 gl. od denarjev za osušenje mahu, katerih komisija nij vedela porabiti, kar zopet jasno kaže, kakim rokam so se izročili pripomočki, s katerim bi se bilo tisoče oralov za obdelovanje pripravilo. Ta denar se je dostikrat po eksekuciji izterjal od ubozih posestnikov, da se je potem v hranilnico vteknil. Kanali, kateri bi morali vodo odpeljavati, so pa tako zanemarjeni in z grmovjem zaraščeni, da so ceste na mahu v nevarnosti, ker se o deževjih voda, ki nema prostora v kanalih, razlije čez nje, ter jih odnese ali pa pokoplje. Kmetič mora pa po dolgih ovinkih spraviti svoje pridelke na trg. Ali bi ne bili denarji boljše naloženi, ako bi se bili obrnili za to, za kar so bili namenjeni, da bi se bili dovolj prostorni odtoki napravili? Ali se nij vedelo za vodo, ki povsodi zastaja? Najbrže je tem gospodom s Cornovim grabnom nit popolnem pošla, bali so se, da bi ne napravili fiasco v drugič. Zato so si olajšali svojo vest s tem, da so izrekli pred svetom: „mah je osušen.“

V načrtu je izdelana postava za osušenje. Postava ta govori o nekem provizoriji, in kedar ne bo več denarja premogel, o napravi prostovoljnih zadrug, ali z drugimi besedami: lepa planjava se prepusti stanju, v katerem je bila pred sto leti. Ali bi ne bilo bolj pametno, izročiti stvar slavnemu deželnemu odboru, kateri bi s pomočjo izvedenega inženerja napravil načrt, po katerem bi se potem s pomočjo inteligentnih posestnikov na mahu dela za osušenje in napeljevanje vode začela. Ali nemamo izkušenj v tem. Pruska vlada je izdala enako postavo že leta 1843, in trebalo je celih trinajst let, preden se je napravila prva zadruga. Ali je treba ravno komisijo za osušenje prašati, kako se morajo glasiti paragrafi omenjene postave? Ali nemamo izvrstnih izglede za

osušenje in namako v Italiji, kjer so enaka dela napravili že pred tisoč leti, ali v Holandiji, ki je tudi v tem oziru izgledna. Naš narod je reven, in mali posestnik nij v stani, ogledati si taka dela na tujem, zato ga treba voditi in učiti, kako naj si izboljša svoje polje.

Dalje nij vse eno, ali imamo šotne tla, debelo ali pa peščeno ilovico pred sabo. Vsaka teh zemelj ima svoje lastnosti, zato je je treba različno obdelovati. Posebno različna sta levi in desni breg Ljubljanske z okrajnimi deli močvirja. Med tem, ko ima desni breg večji del šukoljkasto ilovico pogosto 8 čevljev na debelo za podlago, je na levem bregu večji del ilovica, pogosto zelo s peskom namešana. Vrh tega je desni breg z diluvijem nižji nego levi. Na vse to in še druge posebnosti bode treba pri specijelnih delih za kultiviranje ozirjemat.

(Konec nasl.)

— Deteljnega semena se je l. 1870 iz Kranjskega 20.000 centov izvaževalo, lanenega semena pa se je isto leto 27.000 centov pridelalo, katero se je ali za seme ali za prešanje olja rabilo.

— Reguliranje gruntne davka se vedno bolj kaže, kot nameravano povišanje davkov. Deželne komisije vsaj, katere imajo pregledati predloge okrajnih cenilnih komisij, svojo nalogo tako zapopadejo, kakor da bi reguliranje ne imelo drugega namena, nego davke kolikor mogoče povišati. Vsled tega postopanja so hudo vznemirjeni gruntne posestniki v vseh deželah. Na Stajerskem misli gospodarsko društvo, pri vladi protest vložiti in gotovo bodo tako ravnali tudi v drugih deželah. Sploh ima to reguliranje, od kojega smo se iz početka nadejali pravičnejše razdelitve davka, zdaj vse prebivalstvo proti sebi. Raji prenašamo trdosti stare postave, nego poravnajočo pravičnost (?) nove.

Poslano. *)

V komisijah za uravnavo zemljiško-odveznega davka za ljubljansko okolico je izvoljen tudi G. Pour, posestnik male grajsčnice na Grosupljah.

Ne dolgo potem je pa njegovo posestvo razglasil v časopisu „Sl. Naroda“, da je na prodaj. Vrline se vsakemu nekoliko mislečemu, da on meri na to, da zdaj, ko je sam cenitelj, je naj ugodnejši čas, svoje posestvo drago prodati.

Na ta način trpela bi okolica veliko škodo, kajti, če je njegova njiva ali travnik veliko cenjena, mora tako tudi zraven ležeča biti.

Naj drugi gospodje cenitelji ne poslušajo g. Pourja, če so že volivci tako nespametni, da so volili v važno komisijo moža, ki je sam nad svojo pametjo obupal, ki sebi tako dobro gospodari, da nobeden hlapec pri njemu služiti ne more in v svoji bistrumnosti je znašel, da se po tej poti takoj denar dobi, ako se gnoj, najvažnejši faktor kmetijstva, po slepi ceni prodaja.

Ta mož hoče nam toraj naša zemljišča ceniti?! Bomo videli! —

V Ljubljani 10. marca 1873.

—k.

*) Za zadržaj in obliko pod to črto objavljenih stvari uredništvo ne odgovarja.

Za nagrobni spominek V. Mandelca so dalje darovali:

G. dr. France Ambrožič v Ljubljani 1 gl. — kr.
„ Janez Čadež na Dunaji . . . 1 „ — „
„ Valentin Sušnik v Škofji Loki 1 „ — „
„ dr. Dominkuš iz Maribora . . . 1 „ — „

4 gl. — kr.

Prenesek iz 57. štev. „Sl. Nar.“ 36 „ 50 „
Skupaj . 40 gl. 50 kr.

Administracija „Sl. Naroda“.

Umrli v Ljubljani

od 11. do 12. marca.

Josip Irt, posestnik, 68 l., na vodenici. — Blaž Peterneš, delavec, 63 l., na sušici. — France Tašker, dninar, 37 l., na tuberkulah. — Franca Dane, miz. otrok. 2½ l., na sušici.

Tujci.

13. marca.

Europa: Lengyel iz Kaniže. — Grf. Maršal, Göttersdorfer iz Dunaja.

Pri Elefantu: Žark iz Krškega. — Demšer s hčerjo iz Železnikov. — Šuler iz Kroke. — Gspa Matesih, Matesih iz Reke. — Mirablon iz Pariza. — Placock iz Reke. — Dralka iz Radoljce. — Hinze — Hasberg. — Gospa Košir — Wartenberg. — Grofica Degenfeld s hišno iz Dunaja.

Pri Maliču: Herlt — Nixendof. — Vierfelder, Glaser, pl. Fichtenau z družino iz Zagreba. — Ungar iz Dunaja. — Rosinger iz Trsta. — Rosenberg iz Gorice. — Stine iz Dunaja. — Kraljevski, Caroline Galanti iz Verone. — Gerlah iz Norimberga.

Listnina opravištva. G. Dr. F. R. . . .
v Ipavi. Vaš inserat velja 2 gl. 58 kr., kakor že v štev. 31. naznanjeno.

Dunajska borsa 14. marca.

(Izvirno poročilo.)

Enotni drž. dolg v bankovcih . . .	71 gl. 15 kr.
Enotni drž. dolg v srebru . . .	73 „ 70 „
1860 drž. posojilo . . .	104 „ 65 „
Akcije narodne banke . . .	983 „ — „
Kreditne akcije . . .	338 „ — „
London . . .	109 „ 15 „
Napol.	8 „ 73 „
C. k. cekini . . .	— „ — „
Srebro	108 „ — „

Koncipijenta

sprejemem, ki more vstopiti dne 1. maja t. l. v mojo pisarnico, in ki ima že konči enoletno, po postavi veljavno vajo.

Advokat Dr. Janko Serbec,
(82—1) v Mariboru.

Blagorodnemu gosp. Josip Mihič-u,
trgovcu v Litomericah.

Bodite tako prijazni in pošljite sledeče pismo gosp. J. G. Popp-u, c. kr. dvornemu zdravniku za zobe na Dunaji.

Vaše blagorodje!

Izpolnujem prijetno dolžnost, če Vam, čestiti gospod doktor, mojo zahvalo izrekam.

Od nagle zobne boleti, katere do mojega 27. leta še nikdar poznal nissem, me je rešila Anatherinova ustna voda. Od te dobe so pretekli 4 meseci in jaz nissem nikdar več zobne boleti imel. Skoz večkratno rabo one vode so mi zobje zopet lepo beli postali in zobno meso se je ozdravelo.

Prižadeval si bodem, Vašo anatherinovo ustno vodo najboljše priporočati, in se podpišem z vsem spoštovanjem

V Litomericah, junija 1872.

(70—1)

Albert, učitelj.

Se dobiva:

v Ljubljani pri Jos. Karinger-ju — A. Krisper-ju — Petričič in Pirker-ju — Eduard Mahr-u — Fer. Melh. Schmitt-u — E. Birschitz-u, lekarju; — v Kranju pri L. Krisper-ju — Seb. Schaunig-u, lekarju; — v Pliberg-u pri Herbst-u, lekarju; — v Varaždinu pri Halter-ju, lekarju; — v Rudolfovcu pri Dr. Rizzoli-ju, lekarju — Josef Bergman-u; — v Krškem pri Fed. Bömes-u, lek.; — v Kamniku pri Jahu-u, lekarju; — v Gorici pri Pontoni-ju, lekarju — J. Keller-ju; — v Wartenberg-u pri F. Gadler-ju; — v Vipavi pri Anton. Deperis-u, lek.; — Postonji pri Kupferschmidt-u, lekarju; — v Škofjiloki pri C. Fabiani-tu, lekarju; — v Kočevju pri J. Braune-tu, lekarju; — v Idriji, c. k. rudarska lekarnica; — v Litiji pri K. Mühlwenzel-ju, lekarju; — v Radoljici pri Zalokar-jevi vdovi.

Spričevalo.

Znanostno mnenje

o antiartritičnem antirevmatičnem čaju za čiščenje krvi

lekarja gospoda

Wilhelm-a.

Čeravno **Wilhelmov čaj za čiščenje krvi** po svojih sploh znanih izvrstnih lastnostih že zdavnaj nenavadno sluje, sem ga vendar jaz tudi zaradi znanstvenega sojenja zelo natanko in izvedno preiskal; po takih preiskavanjih se namreč prednosti in dobre lastnosti zdravil vedno bolj poizvejo in nepristranskim načinom odločijo, tako da potem občinstvo z največjim zaupanjem vedno dalje in obširneje take zdravila rabi.

Jaz sem **antiartritični antirevmatični čaj za čiščenje krvi**, iznajden od gospoda lekarja F. Wilhelma v Neunkirchen pri Dunaji, analitično-kemično, farmakologično-mikroskopično in dinamično-fiziologično preiskal; kajti le vsled takega preiskovanja se more prava vrednost takega zdravila odločiti. Vsled tega preiskovanja se nahajajo v **Wilhelmovem čaju za čiščenje krvi** drobne, žlabne, izbrane, nekaj lepodišče, primerno lepodišče, malo grenke in obilno ekstraktivne, krv čisteče rastlinske tvarine. Nihče ne more te rastlinske prvine vsako za-se po imenu označiti, ker znanost še nij na tisti stopinji, da bi v kemičnih, organskih tvarinah posamezne dele najnataneje določila, in taka mešanica je **Wilhelmov čaj za čiščenje krvi**. Inače pa znanost ne onečastuje, ako izpove, kaj se ne izpolnovati. Iz tega pa tudi najdoločneje sledi, da nihče ne more **Wilhelmovega čaja za čiščenje krvi** ponarediti, in da se ponarejanja nikdar z izvirnim slagati ne morejo, ker nihče posamezne dele talistega na tanko ne pozna. **Wilhelmov izviren čaj za čiščenje krvi** ima obilno takih ekstraktivnih rastlinskih tvarin, katere so zdravju popolnem neškodljive, vendar pa imajo pri različnih nadlogah in boleznih človeškega telesa neizmerno zdravilno moč in učin, kakor se to razvidi iz pisem vseh velikih in imenitnih zdravnikov; posebno pa pri sledečih in veliko drugih nadlogah in boleznih se je ta čaj vsled svojih neizmerno uspešnih delov izvrstno izkazal: namreč pri spolnih, čutniških in krvnih boleznih vsake vrste, n. pr. pri protinu, revmatizmu, putnici bolenji po udih, spolnem oslabiljenju, popačenju, krvi, pomanjkanju krvi, bramorjih, spuščanju, zlati žili, močesaju itd. pri boleznih vsake vrste na jetrah, vranici, obisti, v želodcu, n. pr. ako nam nič ne diši, imamo slab želodec, ne moremo prebavljati, smo zamašeni, pri zlatanci, bledici, scavnih nadlogah, ako smo pobiti in otožni, pri maternici itd. itd.

Dakle bliži **Wilhelmov čaj za čiščenje krvi** med one zdravila, katere se po svojih jako izvrstnih lastnostih ugodno odlikujejo, in zasluži toraj, da se k običnemu upotrebovanju po praviči vedno dalje razširja in priporoča, kar jaz s tem s svojim mnenjem in nepristransko, kakor se znanosti in resnici spodobi, potrjujem in povérjam.

L. S.

Dr. Hess,

kralj, pruski aprob. lekar I. reda, preiskovalni kemik in znanstveni strokovnjak za zdravilske, lekarske, tehnične, kemične in zdravstvene reči. Berlin 23. oktobra 1871.

Svarimo pred ponarejanjem in sleparijo.

Pri kupovanju naj p. n. občinstvo natanko gleda na postavno braubino marko in naslov, ki se nahaja pri vsakem zavitku na zunanji strani, da se po sleparijah ne ogoljufa.

Pravi **Wilhelmov antiartritični antirevmatični čaj za čiščenje krvi** se dobiva le iz prve mednarodne fabrikacije **Wilhelmovega antiartritičnega antirevmatičnega čaja za čiščenje krvi** v Neunkirchen pri Dunaji ali v mojih po časniki nevedenih zalogah.

Zavitek, v 8 obrokov razdeljen, po predpisu zdravnika pripravljen, s podukom v različnih jezicah 1 gl., posebej za kolek in zavoj 10 kr. (15—2)

Na ugodnost p. n. občinstva se pravi **Wilhelmov antiartritični in antirevmatični čaj za čiščenje krvi** tudi dobiva: Mariboru pri Al. Kvandestu; v Celji pri Weggu in Radakovcu; v Lonču pri L. Müllerju, v Varaždinu pri dr. A. Halterju.